

N° 2409.

AFGHANISTAN ET FRANCE

Convention concernant la concession
du privilège des fouilles archéolo-
giques en Afghanistan. Signée à
Kaboul, le 9 septembre 1922.

AFGHANISTAN AND FRANCE

Convention regarding the Grant of
the Exclusive Right of Archæolo-
gical Research in Afghanistan.
Signed at Kabul, September 9,
1922.

TEXTE PERSAN. — PERSIAN TEXT.

N° 2409. — CONVENTION¹ ENTRE L'AFGHANISTAN ET LA FRANCE CONCERNANT LA CONCESSION DU PRIVILÈGE DES FOUILLES ARCHÉOLOGIQUES EN AFGHANISTAN. SIGNÉE A KABOUL, LE 9 SEPTEMBRE 1922.

N° 2409¹.

در باب امتیاز انحصاری حفريات آثار عتیقه در ممالک افغانستان .

Textes officiels français et persan communiqués par le ministre des Affaires étrangères de la République française. L'enregistrement de cette convention a eu lieu le 28 juillet 1930.

French and Persian official texts communicated by the Minister for Foreign Affairs of the French Republic. The registration of this Convention took place July 28, 1930.

Article premier.

A raison des relations de sincère amitié qui existent si heureusement entre les deux gouvernements et du développement tout particulier pris en France par la science, Sa Majesté le Roi d'Afghanistan accorde au Gouvernement de la République française le privilège exclusif de pratiquer des fouilles sur toute l'étendue du territoire afghan.

فصل اول: نظریه امتیاز و دوستی فاصه آنکه خوشبختانه فیما بین حورالتین دولتین افغانستان و فرانسه موجود است و خاصه به لحاظ مسلمات علمی که مملکت فرانسه در این زمینه عمیقاً شکرکار و در باره پادشاه ممالک موجوده افغانستان درم تسلطند بدولت فرانسه امتیاز انحصاری حفريات آثار عتیقه را در تمام خاک افغانستان عطا میفرماید .

Article 2.

Sont exclus de ce privilège tous les lieux saints et vénérés, tels que mosquées, cimetières, etc. Les délégués français chargés des fouilles devront respecter les lois, les habitudes, les coutumes et les mœurs du pays et ne rien faire qui y soit contraire.

فصل دوم: ازین امتیاز نامه خارج است تمام اماکن مقدسه مشرفه از قبیل مساجد و مقابر و در اینگونه وقت که مباشرتاً عهد خصمیه خواهند بود تمام عادات و رسوم و آداب و قوانین مملکت را کاملاً محترم و برعی خود اعمد داشته است .

¹ Entrée en vigueur le 29 mars 1923 par suite d'un échange de notes intervenu entre les deux gouvernements.

¹ Came into force on March 29, 1923, in consequence of an exchange of notes between the two countries.

Article 3.

Toutes les dépenses, quelles qu'elles soient, seront à la charge du Gouvernement de la République et le Gouvernement afghan ne s'y associera en aucune façon.

فصل ششم: تمام مخارج در هر چه بعد از حرات فرانسوا خواهد بود حرات عمده افغانستان به هیچ وجه در مشارکت مخارج نخواهد داشت.

Article 4.

Dans la Délégation française des fouilles, le nombre des savants français ne devra pas dépasser la dizaine. Il leur sera adjoint, en nombre égal, des afghans instruits qui s'occuperont de les aider dans leur tâche et surveilleront avec eux les travaux des fouilles. Les frais de voyage et de séjour des délégués afghans seront à la charge du Gouvernement de Sa Majesté.

فصل چهارم: تعداد علمای فرانسوی برابر امر حفریه قریباً ده عدد و نفر سب از نمایندگان یک عدد افغانان درگاه و با علم الی به تعداد علمای فرانسوی برابر امر در آنها همین خواهد شد که در کار و عملیات علمای فرانسوی معاونت نمایند و به آنها در امر حفریه نظارت خواهد نمود و مخارج حفریه و سفریه علمای افغانی از ذمه حکومت امیر نخواهد بود.

Article 5.

Les délégués français auront le droit de prendre des photographies, dessins et moulages de tous objets découverts dans les fouilles.

فصل پنجم: نمایندگان علمی فرانسوی حق خواهند داشت که عکس، نقش و قالب هر شیء را که در جریان عملیات کشف و استخراج میابند، بردارند.

Article 6.

Si l'on trouve des objets de valeur en or ou en argent ou des bijoux, lesdits objets seront la propriété particulière du Gouvernement afghan. Toutefois, en considération de la peine prise par les délégués français pour exécuter les fouilles, si le Gouvernement de Sa Majesté décide de vendre lesdits objets, ils auront la priorité pour les acheter au prix fixé par le Gouvernement afghan.

فصل ششم: اگر اشیاء نفیسه در قبیر طلا و نقره و جواهر یافت شود ملک مخصوص حرات عمده افغانستان خواهد بود معذکب برابر رعایت زحمات نمایندگان فرانسوی در اجرای حفریات بعد از آنکه اگر دولت امیر حضرت تصمیم داری فروش اشیاء منقده خود بفرمایند و یک قیمت برابر اشیاء مذکور همین میفرمایند نمایندگان فرانسوی در خریدار آنها مقدم نخواهند بود.

Article 7.

En ce qui concerne les objets en métaux non-précieux (cuivre, fer, plomb, etc.) ou en pierre, sculptures, statues ou inscriptions, la moitié de ce qui sera découvert appartiendra au Gouvernement français. Toutefois, si l'on trouve un objet unique, à raison de sa forme ou de sa date, l'original restera la propriété du Gouvernement afghan. Il en sera de même au cas où l'on trouverait plusieurs objets formant un ensemble unique, tels, par exemple, que différentes pièces d'un même service de table, etc.

مصلحتهم: آن اشیا بیکه جزو فنونت فریفتیشیه
 « ز قبیر مس، آهن، کرب و ز سنگ جواهر و طلا
 و غیره » نصف آن اشیا را که کشف خواهد شد متعلق
 بدولت فرانس خواهد بود معینا اگر یک شیئی منفرد بود
 شکر یا تاریخ منظره یا یافته شود بجز آن شیئی متعلق
 بکلموت افغانستان خواهد بود در همین مورد از زمین
 اشیا و یافته نوزده که بگذشته منظره را ترکین نمایند
 شده بلکه در مختلفه ز قسم لازم غذا خود و غیره که
 آن حد داشته منظره گفته میشود تمام آنها هم ملک مخصوص
 دولت افغانستان خواهد بود.

Article 8.

Toutes les publications qui seront faites en France au sujet des travaux de la Délégation scientifique française seront offertes, en cinq exemplaires au moins, au Gouvernement afghan.

فصل هشتم: تمام مجلد و نوشته‌هاست در خصوص علمیات
 هیئت علمی فرانسوی که در فرانس چاپ شده و
 شایع شود اقل پنج شماره آنها را بدولت افغانستان
 ارسال خواهد شد از دست سلطنت تقدیم نمایند.

Article 9.

Le Gouvernement de la République ne peut céder à aucun autre gouvernement la concession de fouilles qu'il a ainsi obtenue du Gouvernement de Sa Majesté, ni associer aucun autre gouvernement à l'exécution de ces fouilles.

فصل نهم: دولت جمهوری فرانس نمیتواند بدولت دیگر امتیاز
 حفريات را که از دولت افغانستان تحصیل کرده است بگذارد
 نماید همچنین نمیتواند با هیچ دولت دیگر در امر حفريات
 شرکت نماید.

Article 10.

Le Gouvernement de Sa Majesté possède tout droit de contrôle sur l'exécution de la présente convention.

Article 11.

Le Gouvernement de Sa Majesté se réserve le droit de concéder à des savants étrangers la permission de faire des fouilles sur les sites où la Délégation scientifique française ne travaille pas et n'a pas l'intention de travailler avant l'expiration d'un certain délai, lequel ne saurait excéder cinq ans. Le Gouvernement afghan se concertera à ce sujet avec le Gouvernement français.

Article 12.

La présente convention est valable pour trente ans et pourra être renouvelée d'un commun accord. Si la Délégation scientifique française venait à suspendre ses travaux (sauf en cas de force majeure) pendant un an et demi, la présente convention se trouverait annulée de plein droit, et le Gouvernement de Sa Majesté reprendrait la liberté de traiter, s'il le jugeait à propos, avec une autre nation.

فصل دهم: دولت میهنیت تمام حقوق لغت‌پژوهی را
مساعده کنونی را در این باره میباشند.

فصل یازدهم: دولت میهنیت در هر چه حقوق خود را
ندارد تا این که به علمای غیر فارسی اجازه حفريات را
در نقاطی که در آن نقاط تا این زمان علمای غیر فارسی مشغول
به حفريات نباشند و خیال نرودند که قبلاً از
انقضای این عهدت میسر شده آن عهدت را پنج
سال تجاوز نکنند به عهدت مشغول شوند مجدداً
مابین دولت افغانستان و دولت فرانسه را رجوع باین
مسئله استشاره خواهد شد.

فصل چهاردهم: این معاهده را تا مدت ده سال از تاریخ امضاء
و مجوزی خواهد بود و اگر بعد از انقضای مدت قرارداده
طرفین موفقیت حاصل نکرده بقرارداد تجدید میماند
تا این که اگر حفريات تا این زمان فریفته نباشند
یک سال و نیم تمام به اجراء این قرارداد عمل نکرده
و مشغول کار نشده اند « بغيره اتفاقات فوق الماده ۱۱ »
این قرارداد از رویه اعتبار و شاقط خواهد بود و دولت
میهنیت به شرح مختصراً خواهد نمود که با هر که و با
هر قدر که بایر شوند معاهده میباشند.

Article 13.

La présente convention a été rédigée en deux langues, en persan et en français : l'un et l'autre texte font également autorité.

Fait à Kaboul, le 9 septembre 1922.

*Par autorisation
de M. le Président du Conseil,
Ministre des Affaires étrangères,*

A. FOUCHER.

فصل سیزدهم: مبادیء گفتاری به هر زبان فارسی و
 بفرانسوی و بفرانسوی هر دو در زمین
 متن مطابق و قابل اعتبار است
 در کابل تاریخ عقد ۱۳۰۱ هـ

¹ TRADUCTION. — TRANSLATION.

No. 2409. — CONVENTION BETWEEN AFGHANISTAN AND FRANCE, REGARDING THE GRANT OF THE EXCLUSIVE RIGHT OF ARCHÆOLOGICAL RESEARCH IN AFGHANISTAN. SIGNED AT KABUL, SEPTEMBER 9, 1922.

Article 1.

In virtue of the relations of sincere friendship which so happily exist between the two Governments and in virtue of the special development of science in France, His Majesty the King of Afghanistan accords to the Government of the French Republic the exclusive right of archæological research throughout the whole of Afghan territory.

Article 2.

This right does not extend to any holy or venerated places such as mosques, cemeteries, etc. The French representatives in charge of the research work must respect the laws, habits, customs and manners of the country and refrain from any act which is in conflict with the same.

Article 3.

All the expenditure of whatever kind will be borne by the Government of the Republic and the Afghan Government will not be involved in the same in any way.

Article 4.

The number of French savants on the French research delegation must not be more than ten. There will be attached to them an equal number of educated Afghans whose business it will be to assist them in their task and to supervise with them the work of research. The travelling and living expenses of the Afghan delegates will be at the charge of His Majesty's Government.

Article 5.

The French delegates will have the right to take photographs and to make drawings and casts of all objects discovered in the course of the research work.

Article 6.

If objects of value of gold or of silver, or jewels, are found; such objects will be the private property of the Afghan Government. In view, however, of the efforts made by the French delegates in the prosecution of the work, they will have a prior right of purchase of such objects at the prices fixed by the Afghan Government should His Majesty's Government decide to sell the same.

¹ Traduit par le Secrétariat de la Société des Nations, à titre d'information.

¹ Translated by the Secretariat of the League of Nations, for information.

Article 7.

As regards objects of non-precious metals (copper, iron, lead, etc.) or of stone, sculptures, statues or inscriptions, the half of what is discovered will belong to the French Government. If, however, an object is found which is unique in respect of its form or date, the original will remain the property of the Afghan Government. The same will be the case in the event of a number of objects being found which together are unique, such, for example, as different pieces of a single table service, etc.

Article 8.

Five copies at least of all publications which may be made in France in regard to the work of the French scientific delegation will be offered to the Afghan Government.

Article 9.

The Government of the Republic cannot cede to any other Government the concession for research which it has thus obtained from His Majesty's Government, nor can it associate any other Government with itself in the prosecution of such work.

Article 10.

His Majesty's Government has all rights of control over the execution of the present Convention.

Article 11.

His Majesty's Government reserves to itself the right to concede to foreign savants the permission to undertake research work on sites where the French scientific delegation is not working and does not intend to work before the expiry of a definite period not to exceed five years. The Afghan Government will arrange with the French Government on this subject.

Article 12.

The present Convention holds good for thirty years and may be renewed by common agreement. If the French scientific delegation should suspend its labours (for reasons other than *force majeure*) for a year and a half, the present Convention will *ipso facto* be null and void and His Majesty's Government will resume its freedom of treating, if it thinks fit, with another nation.

Article 13.

The present Convention has been drawn up in two languages, Persian and French ; both texts are authoritative.

Done at Kabul, September 9, 1922.

*By order of the Prime Minister
and Minister for Foreign Affairs,*

A. FOUCHER.

MOHAMMED VELI.

*Minister
for Foreign Affairs of Afghanistan.*